

EĞİTİM ve ÖĞRETİMDE ETİK

Etik; temel olarak neyin iyi, neyin kötü, neyin doğru, neyin yanlış, nelerin erdem, nelerin ahlaksızlık, neyin adil olduğunu belirlemeye çalışan disiplindir.

BASİT BİR ANLATIMLA ETİK, DOĞRU VE YANLIŞ ÖLÇÜTLERİDİR.

MESLEK ETİĞİ

- Meslek Etiği: Meslek etiği ,özellikle doğrudan doğruya insanla ilgili mesleklerde uyulması gereken davranış kuralları olarak tanımlanabilir.
- Günümüzde meslek etiğine olan ilginin giderek artmasının nedeni kimi mesleklerde karşılaşılan etik sorunlarını artması ya da artan sorunların farkına varılmasıdır

- Meslek etiğinin en önemli yanlarından biri, dünyanın neresinde olursan olsun, aynı meslekte çalışan bireylerin bu davranış kurallarına uygun davranmalarının gerekli olmasıdır (Kuçuradi,1988,21).
- Mesleki etik ,grup onu koruduğu sürece yürürlükte kalabilen, kişisel eğilimlere bir sınır çizen kurallardan oluşmuştur (Durkheim,1949,13).

EĞİTİMDE ETİĞİN ÖNEMİ

- Okullar; bireylere doğru davranışların kazandırıldığı gerçek öğrenme ve gelişme merkezleri olmalıdır.

- Okulların, demokrasi, insan hakları, özgürlük, sevgi, saygı ve hoşgörü gibi değerleri kazandıran ve bu kavramalara ilişkin tutumları pekiştiren kurumlar olması gerekmektedir. Ancak körü körüne itaat ve disiplinin olduğu kurumlar olmamalıdır.

Öğretmenlik Meslek Etiği İlkeleri

PROFESYONELLİK İLKESİ:

Öğretmenlik meslek etiğinden bahsedebilmek için öncelikle ,öğretmenin işinde profesyonel olması gerekir.Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği görevleri, belirtilen standartlar içinde yapabilecek yeterlilikte olmayan bir öğretmenin meslek etiği ilkelerinden söz etmek imkansızdır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğinin birinci etik ilkesi profesyonelliktir.

ADALET: Öğretmen her türlü eyleminde adil olmak ve öğrenciler arasındaki ilişkilerde de adaleti sağlamak sorumluluğuna sahiptir. Öğrencilere söz hakkının adil olarak paylaşılmasından başlayıp, sınıf içi ve dışı etkinliklere katılıma kadar uzayan her türlü etkinlikte adaletin sağlanması son derece önemlidir.

EŞİTLİK :

Temel Bireysel Eşitlik: Bütün öğrenciler eşittir. Öğretmen sınıfındaki bütün öğrencilerine eşit davranmalıdır.

Kısmi Eşitlik: Farklı gruplara eşitlik sağlanması için farklı davranılması anlamına gelir. Buna göre sınıftaki bütün öğrenciler eşittir ancak sınıfta bir engelli öğrenci varsa ona farklı davranılarak onu diğer öğrencilerle eşit hale getirilebilir.

SAĞLIKLI VE GÜVENLİ ORTAMIN SAĞLANMASI

Öğretmenliğin en temel etik sorumluluklarından biri de sınıf ortamında düzen ve disiplini sağlayarak, öğrenci sağlığını ve güvenliğini tehdit edecek her türlü unsurun ortadan kaldırılmasını sağlamaktır.

DÜRÜSTLÜK, DOĞRULUK VE GÜVEN

Etik davranış, başkalarıyla ilişkilerde dürüst olmayı gerektirir. İçten ve dürüst davranılmadığında güven ortamı ortadan kalkar. Oysa güven ilişkilerin temel unsurudur.

Öğretmenlerin mesleki etkinlikleri yerine getirirken öncelikle kendilerine güvenmeleri gerekir. Bu özgüven onların toplumun güvenine ve saygısına layık olmalarını da sağlayacaktır.

TARAFSIZLIK

Bireylerin nesnel olabilmeleri, karşısındaki birey ya da olaylar hakkında kendi ilgi, gereksinim ve korkularını işe karıştırmadan olanı olduğu gibi ortaya koymalarını gerektirir.(Fromm, 1981, 113-114).

Öğretmenin tarafsızlığı mesleki ve etik açısından son derece önemlidir.

MESLEKİ BAĞLILIK VE SÜREKLİ GELİŞME

Öğretmenler bir lider olarak hem kendi mesleki bağlılık ve gelişimini hem de öğrencilerin mesleki bağlılık ve gelişimini sağlamaya çalışmalıdır.

Mesleki bağlılığın bir gereği olarak sürekli gelişmeyi sağlamak için öğretmenlerin;

- Meslekleri ile ilgili yeniliklere açık olması,

- Mesleki performanslarını artırabilmek için kendilerine sağlanan eğitim olanaklarından en iyi şekilde yararlanması,
- Mesleki yayınları ve teknolojik gelişmeleri sürekli izlemesi,
- Yeni gelen meslektaşlarının işe ve çevreye uyumlarına yardımcı olması gerekir.

SAYGI

İnsan her şeyden önce insan olduğu için değerlidir. İnsanın değeri ve onuru, insan ilişkilerinde köşe taşı niteliği taşır.

(Aydın, 1993, 73).

Bu açılardan değerlendirildiğinde öğretmenin her şeyden önce insanın değerine ve bütünlüğüne saygı göstermesi gerekir. Bu anlamda öncelikle öğrencinin varlığına ve bütünlüğüne saygı gösterilmesi gerekmektedir.

- Öğrencilerin dayak, şiddet, hakaret, isim takma, belli özelliklerinden dolayı aşağılanma gibi öğretmen davranışlarına maruz kalması etik açıdan son derece yanlıştır.

- Yine öğrencilere ait gizli ve mahrem bilgileri diğer öğrenciler ya da öğretmenlerle paylaşmak, öğrencinin ya da ailesinin özel yaşamına karşı saygı göstermemek de etik dışı bir davranış olarak değerlendirilmelidir.
- Öğretmenlerin etik bir yükümlülük içinde saygı göstermeleri gereken bir diğer grup da meslektaşlarıdır. Öğretmenlerin birbirlerinin kişiliklerine saygı göstermeleri beklenmektedir.

- **Bunun bir gereği olarak birbirleri hakkında sınıf içinde ya da dışında, öğrenci ya da velilerin yanında olumsuz yorumlar ve dedikodu yapmaktan kaçınmalıdır.**

Bu dođrultuda özetlenecek olursa

- 1. Herkesin değerine ve varlığına saygı gösterilmelidir.**
- 2. Herkesin zel yaşamına saygı göstermelidir.**
- 3. Herkesin özerkliğine ve kararlarına saygı gösterilmelidir.**
- 4. İnsanlar arasındaki farklılıklara saygı gösterilmelidir.**

KAYNAKLARIN ETKİLİ KULLANIMI:

Kurumsal ve kamusal kaynakların etkili kullanımı öğretmenlerden beklenen bir başka önemli etik davranıştır.

En değerli kaynak zamandır. Bu açıdan öğretim ve eğitim zamanının etkili kullanımı bilgilerin yararını en üst düzeye çıkaracaktır.

EĞİTİM YÖNETİCİLERİ VE ETİK

İNSANLAR HER ZAMAN,HER YERDE
ACIKMIŞLARDIR;AMA HER ZAMAN
HER YERDE ERDEMLİ
OLAMAMIŞLARDIR.

SOKRATES

OKUL YÖNETİMİNDE ETİK DEĞERLER

- Eğitim yöneticisi eğitim sistemi içinde çok önemli bir birimi temsil etmektedir.
- Eğitim yöneticisinin liderlik biçimi ve her gün yüz yüze geldiği durumlarda gösterdiği mesleki ve ahlaki davranışlarında, sahip olduğu etik değerlerin yansımaları görülür.

- Eğitim yöneticisi,okuldaki etik havanın kurulmasında en temel belirleyicidir.Eğitim yöneticisinin aldığı tüm kararlar,okulun etik havasını oluşturur.

- Eğitim yöneticisi, toplumun, öğretmen ve öğrencinin hakları arasında sağlıklı bir denge kurmalıdır.

- Eğitim yöneticilerinin, herkes tarafından istenen, beklenen kararlar ile doğru kararları birbirinden ayırması gerekmektedir.
- Bazen istenen kararlarla doğru kararlar birbirini ile bağdaşmaz.
- Bilinçli eğitim yöneticisi sorunları bütün yönleri ile ele alırlar ve etik sorunları gözardı etmezler.

■ ETİK LİDERLİK;

1. Okulun kaynaklarının doğru kullanımı,
2. Bireylere adil davranmak,
3. Programların toplumsal gereksinimleri karşılaması,
4. Öğrenci başarısı ve kendini gerçekleştirmelerinin sağlanması,
5. Okula katılımı ve öğrenme sürecinde işbirliğinin sağlanması ile yakından ilgilidir.